

Galleri 52

MT 21/2 -52

Ivar Ekelund är den mest erfarne. Han arbetar med stora monumentala former i ett bundet, abstrakt schema, ibland tvingar han sitt motspänstiga motiv till "råa" resultat, medan exempelvis en sådan duk som "Arbetslaget" ger mer av harmonisk, rytmisk sammanhållning. Denna är en av utställningens bästa dukar.

DN -52

"Konkretister och gotiker som löser upp våra invanda konstbegrepp. Lindahls-stipendiaten Ivar Ekelund är väl det mest kända namnet. Han stiliserar med grova, svarta konturer och förskjuter volymerna våldsamt, stundom till gränsen av karikatyr."

"Han är kontrasternas älskare, som målar upp sina stilleben med breda, våldsamma konturer och för penseln i en raffinerad lek med svart och vitt, skuggor och dagar. Det är ett klart och effektivt måleri han odlar".

Familjen Ekelund flyttar till Skåne 1954

Konstnären Ivar Ekelund blir östskåning

Länsdemokraten -55

"Endast på landet får konstnären arbetsro"

Varför lämnar en ung begåvad konstnär, inbiten stockholmare, huvudstaden med alla dess möjligheter till kontakter och stimulerande impulser för att bosätta sig i Skåne, långt från konstutställningar och kolleger?

Att jag blev Maglehemare, eller rättare sagt - Brostorpåre - beror helt enkelt på att jag tycker att den här bygden är den finaste jag sett i Sverige. - Jag och min familj har vistats i dessa trakter under en rad somrar tidigare. Då i den unika byn Knäbäck. Där har jag målat en hel del. När flykten från staden blev aktuell var det naturligt att jag sökte bostad just i denna trakt.

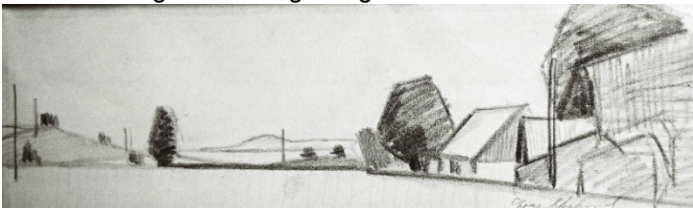
KvP 9/8 - 55

Skyddspatroner

Målarna har blivit bygdens främsta kulturvårdare. De gamla torp och korsvirkeslängor, som hotats av förfall och rivning, har de självmant utsett sig som skyddspatroner för.

De har hängivenhet och praktiskt handlag nog att själv klara restaurering. De har insett att den åldriga bebyggelsen är en traditionsbärande av den omistliga sorten, att de låga längornas byggnadsskick är det, som finast låter sig inpassas i landskapsbilden, och därför bör bevaras i kontinuitet med det böljande landskapet.

Snabbteckningar från omgivningen

Maglehem mot Stenshuvud

Granngården

Svalekroken

Inte ens storstadens formgivning kunde göra honom till obotlig "Ekenskis". Djupt i hans arvs massa fanns en självständighet, ett särlingsdrag, som lät uppfostran, omständigheter och intryck endast fastna som lånegods att brukas enligt eget tycke. Djupa intryck tog han dock av de sociala marker, där hans pojkfötter trampade, och den knutna näven ville inte alltid slappna för att fatta penseln till drömsk linjelek.

Storstadsbruset störde honom i drömmarna om den värld, där individen skapar alla betingelser utan samverkan, konstnärens obrutna fria marker. Ingen kopia ville han vara. Påverkad av ingen ville han i konsten ropa ut det -

Ärliga patos, som brann i hans själ.

Spansk Procession. Från en skiss gjord i Pollensa under påskfirandet (1950)

Många av I.E's tavlor och teckningar har en historia bakom sig – bevarad i hans noggrant förda dagböcker.

- Som nedan

I går började påskfirandet. På kvällen började en stor religiös procession. Den utgick från stora kyrkan vid Place de Franco och runt i byn i sakta begravningsstakt förbi alla kyrkorna. Där fanns män med fotsida blåa kappor och en meter höga spetsmössor med kåpor för ansiktet och endast hål för ögon och mun. Dessa huvudbonader var vita.

Alla dessa bar stora ljuslyktor på långa stänger samt olika standard. Mitt bland dessa gick män bärande olika grupper av figurer, flera föreställande Jesus på korset, samt Jungfru Maria.

Där var en mässingsorkester som spelade sorgemarsch. Bland dessa gick småpojkar bärande karbidlyktor för att orkestern skulle kunna se och inte spela fel, vilket dom gjorde lite emellanåt ändå. Alla präster samt tre munkar som bor högst uppe på ett berg här i byn var även med i full mundering.

På ett par ställen i processionen gick även fascistiska soldater med automatvapen. **Själva huvudfiguren i det hela, var en man föreställande Jesus. Han hade törnekrans på huvudet, långt hår som hängde ner för ögonen, lång dräkt med ett rep lindat runt midjan. Han gick barfota bärande ett stort tungt kors av trä.**

En grupp runt om honom gick klädda i svarta toppiga huvudbonader. Framför dessa gick en man och blåste i en trumpet då och då.

När dom gick förbi en kyrka, vilka alla stod öppna och upplysta men tomma, knäböjde de och kastade pengar i ett fat som stod på en duk i dörröppningen.

Jesusfiguren ställde sig framför kyrkan och dunkade korset i marken tre gånger, varefter det bar iväg till nästa kyrka. Där fanns sex kyrkor i byn. Efter att allt var överstukat fylldes barerna med folk. Då dracks det.

Någon gång med ett stänk av ungdomsårens svärmiska vemod är hans konst nu.

Han målar stundom stora format. Här får han ge utlopp för sin väldiga energi. Tunga gestalter i kraftfull skulptural form i enkla kontrasterande ytor.

Det är **kraftfulla målningar av landskap och folk i arbete**. Man ser i det kantiga, vresiga och genomarbetade tavlorna, hur han brottats med problemen, hur han sökt och experimenterat.

Insmickrande är det minsta man kan säga om hans dukar, men en närmare bekantskap ger mer av särningen, som trots sin obestridbara charm helst går egna vägar, som trots sin svaghet för små ting i verklighetens värld, utstrålar en kraft och dynamik i sitt måleri.

För I. E. betyder arbete alltid - hårt arbete. Detta var ett skäl till flykten från storstan.

Det blev alldeles för mycket improduktivt teoretiserande och diskuterande i stan, alldeles för lite gjort. Här på landet distraheras jag inte i samma utsträckning. Härifrån kan jag själv söka kontakt med kolleger och besöka utställningar när jag själv vill.

Ett stort antal konstnärer har nu följt I. Ekelunds exempel att finna arbetsro utanför storstan.

I. E. fortsätter.

Många motiv har jag funnit i Knäbäck och trakten däromkring och när jag köpte huset i Brostorp (för Ester Lindahls Stipendiet) var det mycket just för att få bo i närheten av dessa motiv.

Självbild

Ett självporträtt som är målat med en tumme

Om militären tar Knäbäck blir bygden betydligt fattigare, inte bara ur måleriskt synpunkt. Jag har rest en hel del i Europa och vet att platser som Haväng och Knäbäck är unika. Det vore uteslutande tragiskt ifall detta går förlorat. Den lilla fiskebyn och omgivningen är ett unikum. Vänliga och frikostiga människor. Vackra, pittoreska hus och fiskebodas, kullerstensgator, knotiga tallar, hedar, en slingrande bäck, böljande kullar och havet. Helst skulle man önska att skjutfältet flyttades från orten. Kommer utvidgningen till stånd, gör militären sig skyldig till ett helgerån.

Inte bara familjen Ekelund och de bofasta älskade Knäbäck

Många kända kulturmänniskor vistades gärna i Knäbäck.

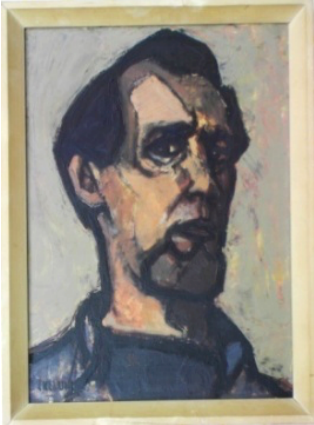
Stig Dagerman, LilleBror Söderlund, Evert Taube, Harry Martinsson, Torsten Rehnqvist, Edward Persson, Hans Holewa m.fl.

I.E. kämpade helhjärtat och la mycket energi på att Knäbäck skulle bevaras.

Han startade namninsamlingar och skrev insändare.

Här bör tilläggas det som Ekelund var noga med att poängtera.

"Jag är d:r Nihlén mycket tacksam som den verkliga kämpen för ett bevarande av en plats som knappast äger sin motsvarighet i Sverige"

Nu har vi facit i hand och vet att Knäbäck revs och flyttades 1956.

I.E. sa när Knäbäck försvann.

"Tänk dig en fabrik som får kraft ifrån en flod. Floden stängs av. Så känns det för mig - någon stängde av floden - mitt Knäbäck"

1955 ställer Ekelund ut på Nationalmuseet

1955 tilldelas Ekelund Axel Johnssons stiftelse STIPENDIUM

Inger kommenterar

Pappa har sökt ett "Knäbäck" när han varit i sydligare

länder, men inte funnit det. Det lugn och den skönhet som Knäbäck gav försökte han återskapa i Brostorp Maglehem. Gården från 1700-talet vi bodde på, ett par km från gamla Knäbäck hette Svalekroken.

SVALEKROKEN

Bygden där omkring är mycket vacker, - en stimulerande arbetsmiljö.

Han ordnade utställningar från Arvidsjaur till Ystad samt pietetsfullt restaurera gården från 2 till 10 beboeliga härliga rum. Utedasset och rickepumpen försvann.

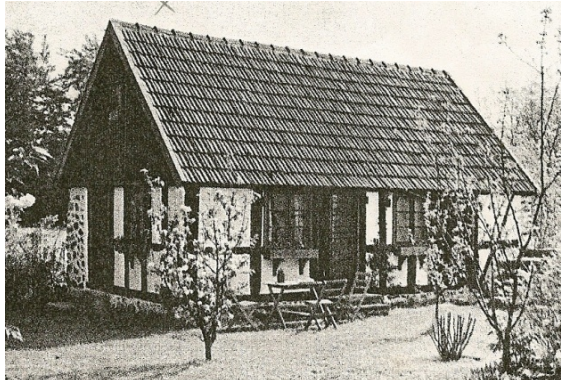
Ömsint renoverade han byggnaden för att bevara den ursprungliga karaktären. Överallt fanns det musikinstrument från pianot, gitarren och klarinetten i finrummet till fiolen i mitt näpna rum. Mammans köksregioner blev en praktisk och modern tummelplats för kulinariska övningar.

Ateljén byggdes i det gamla hönshuset som fick ett stort takfönster och många praktiska detaljer som präglades av en personlig stil.

Kullerstensgården rensades från ett tjockt lager grus. Vid bäcken intill huset uppfördes en brygga från vilken en och annan forell, blev ett lätt byte för min bror.

Bill fiskar

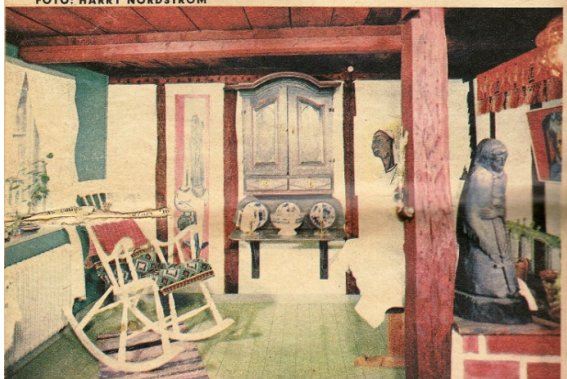
Knäbäckshuset

Pappa köpte upp ett litet hus från Knäbäck (ovan) som han rev och byggde upp på tomten, där varenda stock och sten placerades som originalet. Detta inreddes för att användas som gäststuga. Där kunde alla vänner och B-kanta (Ivars uttryck) bo, när de hälsade på. De gjorde de gärna Han var mycket trädgårdsintresserad, så persikor, valnötter och vindruvor planterades i den förövrigt prunkande trädgården. Den huvudsakliga vegetationen – brännässlorna var borta. Hemmet fylldes med antikviteter.

Skapat av en konstnärs nävar...

FOTO: HARRY NORDSTRÖM

Vill man ha ett paradiset redan på jorden, får man skapa det med egna händer. Det sade sig konstnären Ivar Ekelund en dag när han var på Svalekroken. Hans paradis ser ni här...

Det var en gång en fattig stockholmskonstnär som blivit trollbunden av Skåne-naturen i trakterna kring Knäbäck och Maglehem. Någonstans där ville han bo, kände han, så han satte in en annons under rubriken "Hus önskas köpa". Vad han skulle köpa visste han inte....Den dagen anbuderna började fylla hans brevlåda hade han inte ens pengar till en ask cigaretter.

Ett av erbjudandena gällde ett 150 000 "kronorspalats". När konstnären läste *det* kramade han ihop sitt tomma cigarettpaket och skrattade gott. Så läste han ett annat anbud; 15 000 för ett 150 år gammalt hus i Maglehem mellan Åhus och Simrishamn – och kliade sig fundersamt på näsan.

Det hände år 1954. Sedan dess har konstnären – Ivar Ekelund heter han – inte haft vare sig tid eller lust att fundersamt klla sig på näsan. För det har inte den som inser, att vill man skaffa sig ett litet paradis redan här på jorden så får man skapa det själv!

Svalekroken heter Ivar Ekelunds och fru Inga-lills och barnen Inger, Gunnel och Bills paradis. När Ivar övertog huset fanns där två beboeliga rum. Resten var stall, höns hus, loge, vagnskjul, skräpkammare. Stallet blev gästrum, höns huset och loge blev ateljé...Nu rymmer Svalekroken tio rum plus gäststuga på gården och hör till de vackraste hem man kan skåda på denna landsvägen. Vackraste därför att det bokstavligen skapats av en konstnärs hand. *Nävar* vore kanske adekvatare, ty Ivar Ekelund har varit sin egen dräng, sin egen murare, hantlangare, snickare...

Det var en gång en fattig stockholmskonstnär som inte ägde just mer än ett tomt cigarettpaket...

En konstnärs vilja att skapa skönhet omkring sig, hans sinne för komposition, linjerenhet och färger – plus otaliga besök på bonnauktioner – har skapat Svalekrokens interiörer. Praktiskt taget allt i det ekelundska hemmet – fränsett kökets toppmoderna utrustning förstås – är köpt på auktioner.

Träskulpturen på den originella muren är däremot av spansk ursprung. Med känslig hand har Ivar i husets inredning bevarat dess 150-åriga traditioner. Smördriftlarna på hyllan till höger om bakugnen är jämgamla med huset. Väggskaåpet är däremot betydligt äldre.

En gång kacklade en Skånebondes höns där konstnären byggt sin ateljé. Här finns ljus, rymd, arbetsro. Tavlan på staffliet är ett stilleben av den spanska träfiguren, gammal kvinna, som ses ovan. (Bilden ovan till höger).

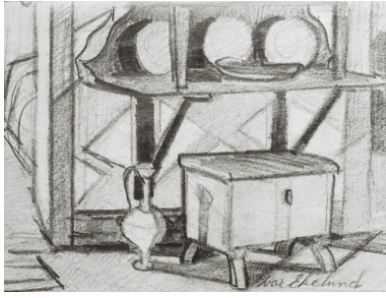
Kan manne ett flickrum bli mycket vackrare än det här på Svalekroken? Dottern Inger tror i varje fall inte det. (Bilden till höger).

Han hämtar nu sina motiv från trakten samt målar en hel del stilleben.

492 Gamla prylar, 504 Äldre prylar, 16 Stilleben, 11 Stilleben på pall, 42 Stilleben på pall, 23 Solrosor på fiskarstol, 88 Stilleben på Stol

492

504

16

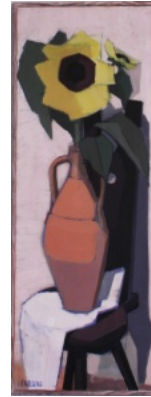
88

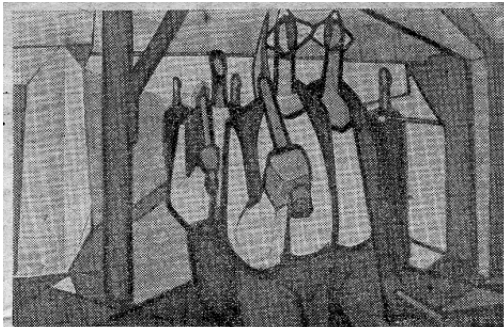
11

42

23

IVAR EKELUND: Arbetslaget

Konstrond:

Måleri med konsekvens

KvP 27/3 -55

Måleri med konsekvens

Ivar Ekelunds måleri har en inre fasthet som inger respekt.

Sitt spartanska register av neutralt grått och spartanskt svart-vitt förmår han dock göra dramatiskt spänningsfyllt.

Landskap likväl som figurmåleri genomarbetar han till arkitektonisk enhet och söker sig fram till de monumentala formerna.

"**Arbetslaget**", en effektfull skildring av det anonyma kollektivet

Likaså den kraftfulla målningen "**Potatisplockarna**", som inköptes av en stadsrådet Gunnar Sträng.

Ekelund laborerar gärna med dramatiska tillspetsade perspektiv – ibland med den överraskande effekten som mål.

Ateljébild Svalekroken

Arbetslaget

Skiss